

миттеві спалахи у мінливому переливанні художньої дійності, а не як норми та стереотипи, що передують творам. Те, що називають інваріантом, нормою, кодом або універсаліями, завжди є зліпком миттєвого стану і їх треба критично переглядати". *П.Іванишин* (Дрогобич), який виступив з доповіддю "Макроструктура літературного твору: герменевтичне уточнення", вважає, що причиною стильового невігластва окремих науковців є брак теоретичного обґрунтування методологій, без чого годі говорити про нинішній плюралізм авторських стилів. *О.Штепан* у доповіді "Стилетворчі засоби літературного імпресіонізму" зосередив свою увагу на зв'язку окремих стилів із теорією інтуїції, підкреслюючи, що деякі стилі, скажімо, імпресіонізм, можуть зазірати "по той бік" свідомості, однак взаємини об'єктивного і суб'єктивного, рефлексивного і нерефлексивного не можна ототожнювати лише із площиною імперсональної суб'єктивності, архаїкою колективного підсвідомого, міфологічним підтекстом і на цій підставі заявляти, що індивідуального стилю не стало. *О.Башкирова* ("Поліметрія як засіб відтворення спогадів та асоціацій в поліфонічній поемі Ліни Костенко "Зоряний інтеграл") зупинилася на зв'язках стилю з віршованими розмірами.

Розмова про стиль виявилася одним із найчутливіших вузлів сучасної літературознавчої проблематики, вона уточнила кореляції між твором і мовою, підходом до нього через категорію "стиль", увиразнила питання художньої мови як стилю і повсякденної мови як відсутності стилю, визначила "золотий перетин" між двома крайніми на сьогодні тезами: стиль як достовірна істина і стиль як ілюзія. У ході розмови на філологічному семінарі виокремилися чотири концептуальних аспекти стилю: 1) стиль на сьогодні не є нормою або каноном; 2) він виступає формальною варіацією більш або менш усталеного змісту; 3) його можна визначити як сукупність характерних рис твору, за якими швидше інтуїтивно, ніж аналітично, можна визначити й ідентифікувати автора; 4) стиль — це можливий вибір між кількома видами художнього письма.

*Олександр Астаф'єв*

## КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАРШАВІ

З 7 по 9 листопада минулого року у Варшавському університеті проходила міжнародна українознавча конференція — вже тринадцята в циклі "Польсько-українських зустрічей", зініційованих майже десять років тому Кафедрою української філології та Польським українознавчим товариством. Дотеперішній ужинок цих наукових форумів багатий результатами досліджень та поживавленого обміну думками в ході дискусій, а також особливо тривкими й вагомими плодами у вигляді кільканадцяти томів наукових студій — "Варшавських українознавчих записок" (видавництво "Тирса" порадувало учасників конференції найновішим 13–14 томом).

Ця конференція, присвячена цікавій та складній, а водночас і актуальній темі "Галичина — земля багатьох культур і народів", була проведена Кафедрою української філології разом з Інститутом славістики ПАН та Польським українознавчим товариством. Зі словами привітання учасників від імені співорганізаторів виступили керівник Кафедри української філології проф. *С.Козак* та проф. *І.Грек-Пабісова* — директор Інституту славістики ПАН, після чого конференцію відкрив ректор Варшавського університету проф. *П.Венгленський* (почесний доктор Прикарпатського університету ім. В. Стефаника), наголошуючи на вагомій активності українців у Варшавському університеті та відмічаючи відрадне зростання діапазону та глибини українознавчих досліджень, ведених із залученням міжнародної наукової співпраці. Посол України в Польщі *О.Никоненко* наголосив у привітальному слові, що активна співпраця українських і польських учених, яка розвивається завдяки зусиллям Кафедри україністики та за сприяння Ректорату Варшавського університету, є значущим елементом польсько-українського стратегічного партнерства.

*Слово і Час. 2003. №4*

Складність центральної теми конференції природно вимагала всебічного її розгляду. Цьому завданню була підпорядкована як структура конференції, так і сам склад учасників та теми доповідей. Досить згадати, що в конференції взяли участь учені з десяти університетів та інших наукових установ, в тому числі проф. Л.Рудницький — ректор Українського Вільного університету (Мюнхен), емерит. проф. Б.Осадчук (Берлінський університет), проф. В.Кононенко — ректор Прикарпатського університету (Івано-Франківськ), проф. Р.Радишевський — керівник кафедри полоністики Київського університету імені Тараса Шевченка, мистецтвознавець з Львівського університету В.Александрович і проф. Я.Грицак — історик з цього ж університету та віце-президент МАУ, історики — проф. Т.Хинчевська-Геннель (Білостоцький університет) і проф. А.Хойновський (Варшавський університет), проф. полоністики з Варшавського університету Я.Савіцка, проф. Феодосій Стеблій (Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича у Львові) та ін. Одним із спеціальних гостей був Дмитро Павличко — почесний доктор Варшавського університету, до недавнього часу посол України в Польщі.

Першого дня конференції своєрідним вступом до складного кола питань, пов'язаних зі специфікою давньої та сучасної Галичини, стали виступи *Я.Грицака* ("Для чого варто бути галичанином") і *Т.Возняка* ("Адміністративна реформа в Україні і майбутнє Галичини").

Оскільки метою конференції була спроба розкрити складність цієї етнокультурної території, що її називали "українським П'ємонт", унікальної зокрема з огляду на свою національну, мовну та релігійну мозаїку, то й можна було почути цікаві доповіді на тему історії релігійного та національно-культурного життя в цьому регіоні та тісно пов'язаною з ним Перемищиною (нині Польща).

Предметом багатьох доповідей були питання розвитку літератури в Галичині. Літературні проблеми викликали значне зацікавлення навіть серед істориків, які в дискусії брали слово зокрема з приводу виступу *Л.Рудницького* "Галичина в творчості Івана Франка", *Я.Савіцкої* "Про кінець певного міфу" (Кушневич, Віттлін, Стрийковський), *Є.Нахліка* "Роль Львова в літературному процесі ХІХ — початку ХХ століття". Широко представивши літературно-культурні взаємозв'язки між Західною та Східною Україною, *Є.Нахлік* дійшов незаперечного висновку, що "спільна праця галичан і наддніпрянців над розбудовою у Львові центру загальноукраїнського культурного процесу сприяла зближенню пошматованих частин України, формувала в роз'єданого кордонами народу почуття соборності і єдиної національної свідомості".

У доповіді *С.Хороба* "Драматургія Галичини періоду міжвоєнної: самодостатність українського і польського модернізму" було чітко розглянуто в порівняльному плані особливості української і польської галицької драматургії, творчості "молодополяків" і "молодомузіців", яких значною мірою зближувала спільна система мислення. Доповідач розкрив зокрема, як *С.Висп'яський* та *В.Пачовський* використовували ефекти міфологізації, містифікації, як воскрешали історичне минуле. *В.Назарук* у доповіді "Львів у творчості Б.-І.Антонича" розкрив специфіку урбаністичних мотивів у творчості Антонича та розглянув її в контексті урбанізму в поезії польського авангарду. *К.Котинська* у своїй доповіді на тему "Львів в есеїстиці Юрія Андруховича і Ігоря Клеха" обґрунтувала думку, що багатокультурний Львів міжвоєнного часу був по суті містом паралельних світів, а нинішній Львів — це пошук нових формул міжкультурного спілкування. *Р.Радишевський* у своїй доповіді "Етикетна" барокова поезія польсько-українського пограниччя" проаналізував значущий розділ літератури польсько-українського пограниччя та довів, що "сарматсько-козацьке", або, як його ще звать, "роксолянське" бароко в українській літературі є плодом вельми цікавого синтезу, симбіозу та взаємовпливів між польською та українською літературою.

У дискусії було обговорено давній та сучасний потенціал польсько-українського культурного спілкування, наголошуючи на вагомості контекстуального виміру аналізу текстів і проблем. У дискусії прозвучали також різні думки з приводу реалії і міфів про загрозу дезінтеграції сучасної України, яка може відбутися внаслідок непродуманого підходу до регіоналізації держави. *Д.Павличко* як письменник і політик переконливо розкрив дезінтеграційну загрозу, чітко стверджуючи, що проголошення федералізації України було

б кінцем її українізації, підкреслив, що попри всі регіональні відмінності, сила України спирається на її соборну єдність. Блок рефератів, присвячених міжетнічним взаєминам у Галичині, був логічним доповненням проблематики, порушеної в дискусії, розкриваючи вельми цікаву мозаїку внутріетнічних та міжетнічних відносин, які (при врахуванні нових джерел і наукових методологій) могли б стати предметом кількох окремих конференцій.

Про потребу переформувати оптику бачення української літератури міжвоєнного періоду та про дослідження її рецепції, ведені Майстернею української літератури в Інституті Славістики ПАН, говорила *О.Гнатюк*.

*Я.Грицак* зробив спробу з'ясувати, якою мірою пам'ять визначає сучасність і майбутнє та характер національної ідентичності і як це віддзеркалюється у назвах вулиць (в різні історичні часи) міста Львова, яке після 1945 р. перестало бути мультикультурним, однак зберегло такий характер як урбаністичний артефакт.

Суттєвим доповненням багатоаспектного огляду специфічних прикмет Галичини був погляд крізь призму мистецтва, етнічних традицій і взаємозв'язків, представлений у доповідях *В.Александровича* "Мистецтво галицького регіону: співвідношення традиції і впливів у його історичній еволюції до кінця XVIII століття", *Ю.Дибя* "Архітектура ротонд Галицької і Волинської земель XI–XVI століть у контексті проблеми зовнішніх зв'язків", *В.Соболь* "Етнопсихологічна мозаїка Галичини у козацьких літописах". Як показали виступи *В. Александровича* і *Ю. Дибя*, знання з історії мистецтва, зокрема й аналіз найновіших відкриттів з ділянки сакрального мистецтва (зокрема ікон – холмської та дорогобузької) можуть суттєво допомогти в ідентифікації тотожності, у виявленні того, що споріднене, запозичене або спільне, а що специфічне, національно самобутнє в мистецтві культурного порубіжжя. *В. Соболь* проаналізувала трактування Галичини та галичан у козацьких літописах Самовидця, Г. Граб'янки, С. Величка та в анонімного автора "Історії Русів".

Про мовну специфіку Галичини йшлося в наукових виступах українських доповідачів з Прикарпатського університету ім. В.Стефаніка і з Варшавського університету: *В.Кононенка* ("Побутове мовлення галичан у загальнолітературному контексті"), *В.Грещука* ("Східна Галичина в розвитку української і польської літературних мов (II пол. XIX – I пол. XX ст.)"), *М.Лесюка* ("Розвиток української літературної мови в Галичині в умовах польсько-українського білінгвізму (середина XIX ст.)"), *І.Кононенко* ("Функціонування прикметника в мовному середовищі Галичини"). Скориставшись заголовком доповіді *М.Юрковського* "Галичанський мовний тигель", яка була своєрідним вступом до розгляду головної теми, можна ствердити, що справді було суттєво поглиблено розуміння специфіки "вмісту" галицького мовного тигля, хоч, без сумніву, вельми бажаною була б ще ширша конфронтація досліджень галицького мовного ареалу, ведених українськими та польськими мовознавцями. Не підлягає сумніву, однак, що мовна стихія Галичини, як це довів зокрема *В. Кононенко*, відіграє нині значущу роль у формуванні сучасного, багатофункційного українського мовлення.

Третій день конференції видався чи не найбільш гострим, дискусійним. Як то, певно, й замислювалося організаторами останнього дня зустрічі, котрі передбачили ось таке її тематичне спрямування: "Галичина сьогодні. Українські дискусії". Проф. *Степан Козак* заключним словом завершив триденну наукову роботу, окресливши перспективи подальших наукових зустрічей як українсько-європейських, традиційних і водночас новаторських, гостро актуальних, очікуваних і бажаних. Отож, до зустрічі у листопаді 2003 року!

*м.Варшава*

*Василь Назарук, Валентина Соболь*